ՓՈՒՂԱՂ

ԹԻՒ 979 — ՇԱԲԱԹ — 1875 ԱՊՐԻԼ 26

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կ՚իմանան անշուշտ մեծարգոյ ընթերցողք, թէ անցեալները Պատրիարքարանը թադրեր էր Բ. Դրան՝ ուղևոյ իմանալ թէ Ազթամարայ Թաչատուր Սըրբազանը տակաւին ընդ կասկածանօք կը համարուի՞ իւր նախորդին սպանութեան խնդրոյն մէջ, և թէ՝ կասկածանքն վինչև քանի՛ տարի կրնայ տեղի ունենալ ըսա օրինի։

Հետաքրքիր էինք իմանալ, թէ Բ. Դրունէն ի՛նչ պատասխան պիտի տրուի յիշեալ հարցմանց։ Քանի մ՚օր յառաջ տոյգ աղբիւրէ իմացանք, թէ Բ. Դըրնէն առ կուսակալութիւնն Կարնոյ դրուեր է որ Թաչատուր Սրբազանին նախորդին սպանութեան դէպքին տեղական քննութեանց վրայ վերջնական տեղեկութիւններ տրուին։ Բ. Դուռը միանգամայն ծանուցեր է, թէ Թաչատուր Սրբազան ի կրօնականս աղդովին անմեղ դասուած ըլլալով, Պատրիարքարանը կուզէ վերադարձուննել Ազթամար, և թէ՝ նոյն իսկ Բ. Դուռը կդանուին ժողովրդեան կողմանէ ի նպաստ Թաչատրոյ արուած հանրագրութիւնք։

Հետեւաբար՝ Ազթամարայ կաթուղիկոսական խնդրոյն վերջնական լուծումն կմնայ՝ կարնոյ կուսակալութենէն գալիք տեղեկագրոյն։

—

Թառն ժողովն երէկ գարձեալ երկար ժամանակ զբաղեցաւ վանայ Պօղոս վարդապետի ամբաստանութեանց խնդրով։ Երկու կողմանէ կարդալ փաստաբանաց դրերը կարդացուեցան։ Երկար և ջերմ վիճաբանութիւն եղաւ, և հուսկ ուրեմն անտեղի և անհիմն դանուեցաւ ամբաստանութեանց առաջինն, որով հակառակորդք կմղդէին թէ Պօղոս վարդապետ դանակածելով սպաննած է Յ. Ոսկեպետ անուն վարդապետ մը։

Ժողովն երկու կողմանց ալ ծանոյց այս որոշումն, և պատուիրեց որ առաջիկայ ուրբաթ օրը դարձեալ ներկայ դտնուին՝ միւս ամբաստանութեանց վրայ ալ ազդային վարչութեան վերջնական որոշումն լսելու համար։

—

Նախորդ Թերթիս ծանուցինք, թէ ի նպաստ մերաղնեայ սովելոյ Ասիոյ՝ 147 օսմանեան և մէկ դաղթական ոսկի եկած է մայրաքաղաքս, Ռուսիոյ պատասարժան ազդայնոց մէջ սկսեալ հանդանակութենէն։

Այդ՝ դոհութեամբ կծանուցանենք, թէ երեքշաբթի օրը 130 օսմանեան ոսկի ալ հասաւ Պատրիարքարան, և անմիջապէս յանձնուեցաւ հանդանակութեան մանեժողովոյն։

Աներկիւղ եմք, թէ այսպէս հեռագրեր մեծ դումարներ դալով՝ քանի մը հազար լիրա պիտի ըլլայ ամբողջ արդիւնքը, և մեր ռուսահարնակ ազդայինք՝ որ բազում հարիւր պարագայից մէջ իւրեանց առատաձեռնութեան ապացոյցը տուած են, այս անգամ ևս բարձր ի գըլուխ պիտի պահեն։

—

Քանի մը շաբաթ յառաջ ծանուցինք, թէ փափազեան Յակոբեան էֆէնտի՝ Պատրիարքարանի մէջ իւր դէմ եղած հրատարակութեանց համար առ ազդային վարչութիւնն բողոքած և դատ խնդրած է։

Արդ՝ կլսեմք, թէ փափազեան էֆէնտիի այդ բողոքադիրը քաղաքական ժողովոյ մասնաժողովոյն յանձնուած ըլլալով՝ մասնաժողովը կառաջարկէ որ յատկապէս դատական յանձնաժողով մը կազմուի և ամբաստանող ու ամբաստանեալ ի դատ հրաւիրուին։

Ա.յս առաջարկութիւնը՝ քաղաքական ժողովոյ կներկայանայ առաջիկայ նստին։

—

Պատրիարքարանի խոհանոցն՝ այս օրերս դարձեալ իրրեւ խնդիր երեւան կելնէ։ կլսեմք, թէ Պատրիարքարանի ներքին բարեկարգութեան համար վերջին օրերս քաղաքական ժողովոյ կողմանէ կարգեալ մասնաժողովն մտադիր է՝ առաջարկել ազդային վարչութեան որ ընդհանուր ժողովոյ որոշմամբ, –Պատրիարքարանի խոհանոցը վերնայ,– եռասգճիներուն ամսականները աւելնան,– Պատրիարքարանի մէջ վարդապետ և եպիսկոպոս չընակելով՝ Եչմիդզուլէի դուրսը Ս. Յակոբոյ վանքը երթան մինչև ցկարկողութիւն իւրեանց դործոյ,– և այդ տեղւոյն ծախուց համար կեդրոնական մնաուկէն ամսական մը յատկանայ։

—

Մանչէսթըրէն ապրիլ 4 թուով առ մեզ դրուած հետեւեալ նամակն՝ ուշադրութեան արժանի է։

«Ասորւոց կաթուղիկոսի վերայ անցեալներ երկու տող ծանօթութիւն դրեալ էիր ձեր օգտակար թերթին միջոցաւ. ես մարտ ամսոյ վերջ դործով իմս դացի ի Լոնտոն և նորա վերայ յետադայ տեղեկութիւն ստացայ։ Նա մեր գնալէն երեք օր յառաջ Լոնտոնէն ի փարիզ մեկնեալ էր, և անտի մտադիր է գնալ մինչև ի Հնդիկս, անդ երթալ Ասորւոց այցելութիւն տալու համար. Անգղիացիք ոմանք այս ծերուն հիւրին մեծ հիւրընկալութիւն արարին, և Լոնտոնի անգլիական արքեպիսկոպոսի միջոցաւ երկիցս վեհափառ թագուհւոյն ներկայացեալ է և յիսուն ոսկի ևս պարգև ստացեալ. իւր հետ մի եպիսկոպոս ևս կայ՝ որ Երուսաղէմի Ասորւոց պատրիարք լինգլինքն հրատարակեալ է, բայց լինձ թուի թէ ճիշդ չէ։ Անգղիացիք ընկերութիւն մի կազմեցին Ասորւոց մէջ հոգագործութիւն յառաջ տանելու համար. և տարին 500 լիրա պիտի ընծրհեն այս մասին. կաթուղիկոսի պատկեր հանդերձ իւր կենսադրութեամբ հրատարակեցին Լոնտոյի պատկերազարդ թերթով, և այս շաբթու դիրք մի ևս հրատարակեցին՝ նորա ճանապարհորդութեան և Ասորւոց ազդի վրայ դաղափար տալու համար. այս դիրքէն օրինակ մի ձեռք բերելով կրօնական պատկառելի ժողովոյն պիտի ղրկեմ։ Այս մարդն՝ անգղիացիք անոր համար պատուեցին, որ արեւելեան հին եկեղեցեաց միոյն ներկայացուցիչն է. որով հետև այժմ Անգղիա կաթոլիկութիւն ճարակելու վրայ է, և ասոնք յոյժ կը խորշին կաթոլիկութենէն, և կը փափագին չատեր որ արեւելեան եկեղեցեաց հետ միութիւն հաստատեն. այս է ահա պատճառ կաթոլիկոսի պատիւ և օգնութիւն դտնելուն։

Ղ. Վ. Փէչըլճեան

—

Հետեւեալ նամակը՝ որ դարձեալ դըրուած է ապրիլ 17 թուով, ի մէջ այլոց՝ Բղիի Եփրեմ վարդապետի սպանման դէպքին քննութեանց վրայ ալ տեղեկութիւն կուտայ։

«Բղիի Եփրեմ վարդապետի սպանման կասկածին ներքև անկեալ 8 հայ և մէկ տաճիկ անձն կալանաւորեալ տեղւոյ բերելու համար քաղաքիս Բ. կուսակալին կողմանէ ղրկուած 12 հեծելազօրքն 4 օր յառաջ տեղւոյ վերադարձան՝ իրենց հետ կալանաւորեալ բերելով յիշեալ 9 անձինքն, զորս Բ. կուսակալն անմիջապէս խիստ քննութեան մը ենթարկեց. դեռ քննութեան արդիւնքն անորոշ է. կասկածեալք առ այժմ բոլորովին կը տանեն և կուրանան Եփրեմ վարդապետի սպաննուած ըլլալը. դինովութենէ ճաթելով մեռած է կըսեն։ Քանի օր յառ. Բ. կուսակալն և քաղաքիս կառավարութիւնը որոշում ըրաւ հանդուցեալ Եփրեմ վարդապետի դիակը տեղւոյ բերելու և բժշկական քննութեան ենթարկելու. բայց Յարութիւն Սրբազան դիմադրեց այդ որոշման թէ, վարդապետին մարմինը այսպէս ամեռս ցուրտ տանն, 10–15 աւուր ճամբայ եկած տանն մարմնոյն բոլոր յօդուածները կը լուծուին, որով և բան մը չհասկցուիր. ատոր վրայ Բ. կուսակալը որոշեց երեք հատ արքունի բժիշկ Բղի ուղարկել և վարդապետին մարմինը դերեզմանէն հանելով քննել ու քննութեան արդիւնքն տեղեկագրով կառավարութեան բերել. որոշեալ բժիշկները այսօր ճամբայ ելան Բղի երթալու։

Երկու երեք կարեւոր խնդրոց կար-

դադրութեան համար քաղաքիս ազգային վարչութիւնը մարտ 30 ապրիլ 3 թուով երեք կտոր իրարու ետեւէ հարուստ հեռագրեր ուղղեց ազգային պատրիարքարան, որոց համար տասը լիրայի չափ ծախք բրաւ։ հեռագրուած խնդիրներն խիստ կարեւոր ու կենսական էին։ պատրիարքարանն ցայսօր պատասխան մը չտուաւ։

Կարնոյ Ազգային վարչութիւնը այս պատճառաւ խիստ ցաւած է ազգ։ պատրիարքարանէն և իրաւունք ալ ունի, քանի որ կարնոյ վիլայէթին ներքև գըտնուող բոլոր հայաբնակ վիճակաց բազմադիմի գործերը առանց մեծ դժուարութեան առօրին կըւծէ և սահպողական գործոց համար շաբաթն մէկ երկու անգամ ժողով կդումարէ։ բայց յայսմանէ ետքարութիւն Սրբազան անձամբ ամէն օր կառավարութեան դուռը կերթեւեկէ վիճակային ազգային գործոց կարգադրութեան համար, և հաղիւ տարին 1–2 այդպէս մեծ խնդիրներ պատրիարքարանի կդրէ։ ցաւն այն է որ պատրիարքարանն ալ բնաւ կարեւորութիւն չտալով պատասխան իսկ չտար։ Մենք հասատատէս լսած ենք, որ կարնոյ ազգ։ քաղաքական ժողովն պատրիարքարանի այս անհոգութեան դէմ խնդիր բառնալով կամեցեր է որոշել, որ յետ այսորիկ կարնոյ ազգային գործերէն զատ վիլայէթին միւս հայաբնակ վիճակներէն երեն եկած խնդրոց պատասխան տայ և ըսէ իրենց որ պատրիարքարանի դիմեն։

Ամսոյս 11 ին քաղաքիս Բ. կուսակալն արքունի չորրորդ բանակին մէկ քանի միաշաներովը Ազգ։ Առաջնորդարան եկաւ և տես ետքարութիւն Սրբազանի, ուր 2 ժամու չափ նստելով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ ետքարութիւն Սրբազանի հետ։ կըսենք թէ տեսութեան նիւթը մեծաւ մասամբ ազգային գործոց նկատմամբ եղած է։»

Պաֆրայէն ապրիլ 18 թուով գրուած նամակ մը՝ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ։

1։ – Զատկի տօնին առաջին օրը՝ երբ վողջոյն կանցնէի, մխիթարեան մը տեսայ, և հետզհետէ երիտասարդ մխիթարեաններ կաւելնային։ երբ հետաքրքրութեամբ հարցուցի պատճառը՝ պատասխանեցին թէ Զատկի տօնի օրերը մահմետականք հայոց տուներէն փոխանակ կդողանան և այսպէս վողջոյնները կվառեն, որպէս զի հայոց մեղքերը իրենց վրայ չթափի։ – Ո՛հ, անիծեալ տգիտութիւն. ո՛ր աստիճան նախապաշարմանց կենթարկես զմարդ։

2։ – Պաֆրայ՝ Սամսունէն ճիշդ 12 ժամու ճանապարհ է, և բաւական գուարճալի քաղաք մը։ ժողովուրդն առհասարակ ծխախոտի վաճառականութեամբ կպարապի։ տարին դասը արաբ ունի և կցանէ։ մնջին դասը՝ դիւղերէն հաւաքելով կբերէ քաղաքը ծախելու։ իսկ առաջին դասը՝ որ վաքը թիւ մը կկազմէ, օտար երկիրներու հետ յարաբերութիւն ունի, և ծխախոտն այն կողմեր կղրկէ ծախելու։

3։ – Թէ՛ պօլսոյ և թէ՛ Սամսունի մէջ Պաֆրայի ազգայնոց համար առհասարակ կվախցէին, թէ նոքա միշտ հակառակութեան մէջ են, և ազգային ինչ ինչ խընդրոց համար կուսակցութեան բաժնուելով կհարուածեն զիրար։ բայց ես հակառակը պատ։ պաֆրացիք սիրով են միմեանց հետ։ և թէև մանաւանդ անհամաձայնութիւն մը կայ մէջերնին, այսու ամենայնիւ ամենքն ալ դպրոցի բարեկամ են և նորա յառաջադիմութեան փափաքող։ կըսեմ, թէ մուաղիր են աղջկանց դպրոց մ՛ալ հաստատել, որում արդարեւ մեր ազգը թէ՛ ի Պաֆրա և թէ՛ ամեն ուրեք մեծապէս պէտք ունի։

Անձնուէր ընկերութիւնն ալ բաւական եռանդուն կշարունակէ իւր գործը, և բաւական յոյս կուտայ յառաջադիմութեան։ Ահա այժմ 95 անդամ են և ամեն կիւրակէ նիստ կընեն։

Հիւանդանոցի մեծարդոյ Հոգաբարձութեան կողմանէ։

Ա. Զ. Դ.

Ըստ որոշման ազգային վարչութեան քաղաքական ժողովոյ, Հոգաբարձութիւնս ազգային հիւանդանոցի բաժանորդական հանդանակութեան ձեռնարկած ըլլալով՝ դործակալ կարգած է Ազգային արուց հաւաքիչ Հիւնքեարպէ Յենաեան Գամիկ Էֆէնտին, որն որ մեծարդոյ հասարակութեան դիմելով արդէն բաժանորդագրութեան մասնակցողներէն անվճար մնացած բաժիններն պիտի ստանայ, և փոխարէն մէկ քանի կարգի բաժնուած բաժանորդական ստացագիրներէն որ կարգի բաժանորդ որ է՝ նոյն կարգի ստացագիրներէն պիտի յանձնէ՝ վաւերացեալ Հոգաբարձութեանս կընդրով։

Գալով տակաւին յիշեալ բաժանորդագրութեան չմասնակցողներուն, անոնք ալ՝ի մասնակցութիւն պիտի հրաւիրէ, և ըստ կամաց բաժանորդագիր ազգայնոյն որչափ բաժին հասուցանել կը կամի՝ նոյնը ստացագրոյն քովէնին վրայ նըշանակել տալով ստորագրել պիտի տայ։

Ապ՝ Հոգաբարձութիւնս կը յորդորէ ներկայիս մեծարդոյ հասարակութիւնը որ՝ի ներկայանալ յիշեալ դործակալ Էֆէնտիին, բարեհաճի ձեռնտու դանուիլ և վճարել յիշեալ հաստատութեան մէջ պատասխանող խղճալի անտէր անձերն՝ որոնց յոյսն ու ակնկալութիւնը միմիայն մեծարդոյ հասարակութեան վրայ կայացած կաղօթեն և օրհնեն ըղձանալագ։

23 ապրիլ 1875 ՚ի դիմաց Հիւ. Հոգ. Դրա. Ազգ. Հիւանդանոցի Սենեւերեան

Մ. Մանուկեան

Հիւանդանոցի մեծարդոյ Հոգաբարձութեան կողմանէ հրատարակեալ այս ազդարարութեան վրայ, մեր կողմանէ ալ երկար դիտողութիւններ ընել և յորդորներ կարդալ՝ աւելորդ կհամարիմք։

Հիւանդանոցի վիճակին տեղեակ եղող ազգայինք քալ դիտեն, թէ պատրաստարկոյ հանդուտեան ու դիւրակեցութեան համար բաւական չէ արդի հասոյթն, և թէ միշտ նուիրոյ ու օգնութեանց կկարօտին։

Արդարև անձնուէր Հոգաբարձութիւն մը կհսկէ պատասպարանին, և խնայողութեամբ կառնաւեսէ, բայց առաւել դրամի պէտք կայ՝ առաւել լաւ խնամելու և հոգալու համար։ Բարեսէր ազգայինք երթէ ձեռնտու գտնուին՝ պատասպարեալք առաւօտներն ալ վոխանակ լոկ հացի լաւ նախաճաշիկ մը կուտենան, և շատ ցերեկներ վոխանակ լոկ ձիթապղպղոյ կամ պանրոյ՝ տեսակ մը կերակուր կառնուն, և վերջապէս թէ՛ ուտելիքնին և թէ՛ հագնելիքնին առաւել անդորրութեամբ կհոգացուի։

Երբեմն հասարակաց մէջ գանգատ կար, թէ պատասպարելոց համար որուածը ուղղութեամբ չհասներ իւր նպատակին. չեմ գիտեր թէ այդ գանգատն այն ժամանակները օ՛րչափ արդարացի էր, բայց տարեկոյս չնչին թէ այժմ այդ գանգատանաց տեղի չկայ. կատարեալ վստահութեան ու հաւատարմութեան արժանի Հոգաբարձութիւն մը կայ արդ, որ Հիւանդանոցի վերաբերեալ մէկ լումայն անգամ իւր նպատակէն չխոտորեցուներ, և բազմիցս իւր անձնականէն իսկ նուէրներ ու փոխառութիւններ կընէ։

Ահա այս Հոգաբարձութիւնն է որ ներկայ ազգարարութեամբ մեծարդոյ հասարակութեան կներկայացնէ գամիկ էֆէնտին, հասարակաց ամսական նուէրներն հաւաքելու համար, գամիկ էֆէնտի արդէն բազմաձանօթ է՝ երկար ժամանակ ընդհանուր արուց հաւաքչութեան պաշտօն վարած, և ամենևին անբոծադիտ ու անբասիր գտնուած ընկերակից, գամիկ էֆէնտի ներկայացնոյ իւրաքանչիւր ազգայնոյ, չէ թէ մեծագումար դրամներ խնդրելու, այլ ամսական մէկ կամ երկու դրչ, իւրաքանչիւր կամայ թողով՝ քանակութիւնը որոշել։

Այդ նուէրներով՝ 500 ի չափ հիւանդ. խնկազարդ, ցաւազարդ, անկեալ և որբ հոգ, կերակուր ու հագնելիք պիտի առնուն, սիրտ ու ոգի պիտի առնուն, և խղճահարութիւնները պիտի թափին նուիրատուոյ վրայ, և ամեն բարիք ու բարեբաստութիւն պիտի մաղթեն նուիրատուոյ համար։

. . . խմբագիր

Հոգաբարձութիւնս թերկրութեամբ կը յանուցանէ թէ մեծապատիւ և ազգասէր երկու եղբարք հաճեցան ընդհանուր ազգային հիւանդանոցի քսան օսմանեան լիրա. նոյնպէս դեր. Պատրիարքական փոխանորդ Հօր ձեռամբ մեծապատիւ և ազգասէր Հաղարեան կապրատա էֆէնտի ընդհանուր հինգ օսմանեան լիրա։

Հոգաբարձութիւնս յիշեալ առաքինասէր էֆէնտիներուն խորին ընդհակակիռ մատուցանելով կը փափաքի ազգային հիւանդանոցի խնդճ պատասպարելոց և րախատագիտութեանց ու սրտագին օրհնութեանց թարգմանն ըլլալ։

Ի դիմաց Հիւանդ. Հոգաբարձ.

1875 ապրիլ 22 Սենեւերեան Մ. Մանուկեան

ՀՐԱՒԻՐ

Աւ անքոմ Սահակեան Սանուց ընկերութեան

Սահակեան Սանուց ընկերութեան ընդհանուր ժողովը յառաջիկայ կիրակի ապրիլ 27՝ ժամ 7 ին, Սահակեան վարժարանի մէջ պիտի դումարուի։

Ուստի կ՚հրաւիրեմք բոլոր մեծ. ընկերները, որ նոյն օրը որոշեալ ժամուն փութան իրենց ընկերական պարտաւորութիւնը կատարել։ Յուսալով որ իւրաքանչիւր ընկեր ընկերասիրաբար պիտի պատուէ մեր հրաւէրը՝ կիսաթամք նահս ծանուցանել, որ ներկայից թիւը մեծ ամանութիւն պիտի համարուի և բացակայ ընկերք իրաւունք պիտի չունենան որ և է որոշման դէմ բողոքելու։

1875 ապրիլ 25 Սան. ընկերութեան
Սամաթիա Ընդ. Ժողովոյ
ԱՏԵՆԱՊԵՏ
Գ. ՔՀՆԱՆԿԱՏ

ԹԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ոստիկանութեան գործոց Նորընծաիր նախարար Ահմէտ Համդի փաշա Հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս հասաւ, և բարձրապատիւ մեծ Եպարքոսին հետ տեսնուելէն յետոյ՝ պաշտօնատունը գընաց։

Նախորդն՝ Հիւսնի փաշա՝ որ Գանեայի կուսակալ կարդեցաւ, երէկ մայրաքաղաքէս մեկներ էր՝ իր պաշտօնատեղին երթալու համար։

— Անգղիոյ կառավարութեան կողմանէ պատուանշան ընծայուեր է՝ Եղիպտոսի բարձրապատիւ խեդիվին առաջին որդի և եգիպտական իշխանութեան ներքին գործոց նախարար վսեմափայլ Մէհմէտ Թեվֆիք փաշային։

— Բարձրապատիւ մայր Թագուհւոյն կողմանէ ծանրագին ապարանջան մը նուիրուեր է՝ մայրաքաղաքիս ամերիկեան նախորդ դեսպանին տիկնոջ։

— Բարձրապատիւ մայր Թագուհին իր անձնական գանձէն 5000 Հանրի Մարթինի հրացան ապսպրել տուեր է, Նշան-թաչըի զինական չոեմարանը դնելու համար։

— Զորեքշաբթի օրը, Յունուարի Գէորգ Թագաւորին անուան տարեդարձի ոճնն ըլլալով, մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպանը՝ դեսպանատան պաշտօնակալաց հետ, համազգեստներով ղարդարուած, Պէյօղլուի Բանային եկեղեցին գնաց և գոհաբանական աղօթքներ ու բարեմաղթութիւններ եղան, ի ներկայութեան 3000ի չափ հելլենացւոց։ Դեսպանը եկեղեցին ուղղակի պանդոկ մը (օթել աը Գալաթաթիւնօր) գնաց, և հոն ընդունեց նշանաւոր հելլենացիները։

Նշանակութեան արժանի է՝ եկեղեցին դեսպանին եղած ատենը, հելլենացւոց ըստ սովորութեան «կեցցէ Գէորգ» չպօռալով, «կեցցէ աղատութիւն, ազգըն ու Գօսթանդին» պօռալը, և՝ մայրաքաղաքիս ծովեզերքը դանուող հելլենական վաճառականներուց չատերուն չղարդարուիլը։

Պէտք է դիտնալ, որ Գօսթանդին՝ Գէորգ Թագաւորին գահաժառանգ որդին է։ Սպէնտլին տակաւին հետադիմ եկած չըլլալով՝ նոյն օրը հոն ինչպէս անցած ըլլալը յայտնի չէ։ Վերջապէս Յունաստան դարձեալ յաղթական է, և կը կարծուի թէ մօտերս ուսմբ մը պիտի պայթի։

— Սուլտանական պաշտօնատան կողմանէ կծանուցուի, թէ այսուհետեւ նոյն պաշտօնատան դատարաններն՝ առաւօտեան ժամը 9էն սկսեալ՝ բաց պիտի ըլլան։

Երէկ երեկոյեան դէմ ԷՆԻԳ-ափուի կողմերը ծովուն վրայ նաւակի մը մէջ երկու արբեալ զինուորք նաւաղէշքն տալ չուզելով, և տեսնելով որ նաւավարը իր իրաւունքը կպահանջէ, սուր հաներ են. նաւավարը վախցեր՝ ինքզինքը ծովը նետեր և ցամաքը ելնելով ոստիկանութեան ծանուցեր է, բայց մինչեւ ոստիկանաց հասնիլը՝ զինուորք յայղպեր են փախչիլ, նաւակն քարերու վրայ նետուցնելով ու չարդախտոր ընելով։

— Անցեալ շաբաթ երեկոյ, Բիզա առնուն մէկին իւր ընկերաց և կնոջ մը հետ նաւակով Գասըմ-փաշա գացած ատենը, կռուի բռնուելով՝ դանակը հաներ վիրաւորեր է զկինը, որ երկու ժամ յետոյ մեռեր է։ Ոճրագործն հետեւեալ օրը Լիմերիէն իւր մեկ աղգականին տունէն ոստիկանութեան ձեռքն անցեր է։

Աթանաս Նուվանիսի անուն բնիկ սէլանիկցի մէկը՝ որ 30 տարի յառաջ Անգղիա գաղթեր է, անցեալներն եղբօրը միջոցաւ 2000 լիրա յանձներ է Աթէնքի պանքաներուն՝ քրիստոնեայ որբ տղայոց վարժարանաց համար։ Այս անգամ ալ անձամբ Սէլանիկ երթալով՝ որբոց կըրթութեան համար 2000 լիրա նուիրեր է, և տեղւոյն յոյն հիւանդանոցին ու վարժարանին ալ նպաստներ ընելէն յետոյ, խոստացեր է ուրիշ անգամներ ալ նըպաստել՝ երբ առ ինքն դիմեն հիւանդանոցի և վարժարանի համար։

Այս անձին գործերն՝ մեր ձեռնհաս աղգայնոց ուշադրութեան կներկայացնենմք։

— Իզմիրի մէջ անցեալ շաբթու հինգ գոլեր տուն մը մտեր, տիկնոջ բոլոր գոհարեղէններն ու արծաթեղէնները առեր, և տիկնոջ ձեռքն ու ոտքը վիրաւորեր են՝ իր գանձուց տեղը չցուցնելուն համար։ Ամուսինն ալ թէթեւ վիրաւորուեր է՝ դիմադրութիւն ընելուն պատճառաւ։

Դարձեալ Իզմիրի մէջ սափրիչ մը ինքզինքն սպաններ է, տեսնելով որ չկրնար գանակոծել տաճիկ մը՝ զոր խնամ կատէ եղեր։

Հրէայ մ՚ալ թէթեւ կերպիւ վիրաւորեր է իւր մեկ աղգակիցը, անոր հետ կռուի բռնուելով. և ձերբակալուեր է։

— Կրետէի մեկ դիւղին մէջ, Լամպադի անուն մեկուն կինը, մեռեալ զաւակ մը ծննելէն յետոյ, կէս կանգուն երկայնութեամբ և վեց ճիրան ունեցող տեսակ մը անասուն արտադրեր է։ Կինը այս արտադրութենէն անմիջապէս եաքը մեռեր, իսկ անասնիկն երկու ժամէն յետոյ անշնչանալով հրկիզեր են։

— Պաղատաի գաւառական լրագիրը կպատմէ, թէ Լամին անուն մեկն օր մը լեռը օրսի երթալով՝ բաւական աշխատելէն յետոյ չյաջողիր, և առ ի հանգիստ կնստի ժայռի մը տակ։ Նոյն միջոցին ահ թռչուն մը ժայռին մօտերը բարձր տեղ մը իջնելով սկսեր է երգել. ասոր վրայ՝ շրջակայ կողմերէն աղուէսներ ժողվուեր և սկսեր են մոտիկ ընել թռչունին ձայնը։ Եւ երբ ձայնը կարեր է թռչունը՝ աղուէսներն ալ դացեր են. դարձեալ եկեր են՝ երբ թռչունն վերատին ձայնը թողեր է։ Լամին ասկէց հասկցեր է, թէ աղուէսք այս թռչնոյն ձայնին սիրահար ըլլալով՝ կժողվին հոն ուր ձայնը կլսուի. ուշադրութիւն ըրեր սովրեր, և հետեւեալ օրն հրացանն առնելով՝ ուրիշ լեռ մը դացեր, միևնոյն ձայնը հաներ, և արդարև անոնք է աղուեսուց գալն. անոնցմէ վեցը զարկեր, ու մըթերնին առեր է, որ նոյն կողմերը չատ յարդի է եղեր։

Ահա այսպէս Լամին կշարունակէ, չատ ատակ կշահի, և սովրած ձայնը այլոց չսովրեցնելու համար ամեն զգուշութիւն ի գործ կդնէ։

— Սերվիոյ իշխանութիւնը յանձնաժողով մը կազմեր է, երկրին օրէնքը ժամանակին պահանջմանց համաձայն վերաքննելու համար։

Այս օրերս Գաղղիոյ մէջ մարդ մը մեռեր է, որ չատ ժամանակէ հետէ խըմբագրապետաց լուր կտանի, և յետոյ իբրեւ խմբագիր ընդունուեր է նշանաւոր խմբագրապետաց կողմանէ։ Ծա մեծ հարստութիւն թողեր է. որովհետեւ իւր աշխատութեան ճիւղին մէջ խիստ նշանաւոր ըլլալով՝ խմբագրապետ մը տարեկան մինչեւ 2000 անգղիական լիրա կվճարէ եղեր. և ուրիշ լրագրապետ մը մինչեւ 4000 լիրա վճարեր է չատ ժամանակ։

— Պելճիոյ կառավարութիւնը որոշեր է, որ այսուհետեւ իգական սեռն ալ բժշկական արուեստն ուսանելու և բժշկութիւն ընելու աղատութիւն ունենայ։

— Գերմանիայէն հալածեալ պապական կղերին չատը Հոլանտա անցեր, տեղւոյն ժողովրդեան կոչմանէ մեծ պատիւ ու յարգանք տեսեր, ու սկսեր են վանքեր ու եկեղեցիներ կառուցանել. բայց հոլանտական կառավարութիւնը բաւական մտատանջութեան մէջ է եղեր, նկատելով որ Գերմանիա պիտի սրամտի։

— Հռոմէն գրուած հետագիր մը՝ զարձեալ Պապին քաջառողջ վիճակի մէջ չգտնուիլը կծանուցանէ։ Թչուառ ծերունին բոլորովին իւր հանգիստն կկորսընցնէ՝ երբ ամեն օր կլսէ, Գերմանիոյ մէջ իւր հարազատ կղերին դէմ եղած հալածանքը, նոյա բանտարկութիւնը, տուգանքի և ուրիշ նախատանաց ու զրկանաց ենթարկուիլը։

Ուրիշ կառավարութիւնք՝ թէպէտ Գերմանիոյ ամենաբուռն ընթացքը չունին ընդդէմ Պապին և պապականութեան, բայց բարեկամութեան և օգնութիւն ձեռն չեն մատուցաներ, և վերջապէս ամեն կողմանէ մեկուսութիւն կկայ Պապին։ Գաղղիա խոկ՝ որ երբեմն զինուզօրութեամբ կպաշտպաներ Հռոմայ, այժմ առ ամենայն կուսակալս երկրին շրջաբերական ուղղով, կպատուիրէ որ այսուհետեւ թոյլ չտան ժեզվիթաց՝ նոր ընկերութիւններ կազմել և ամրանալ։ Եթէ ստոյգ է այս՝ Վատիկանի ալեւորին վիշտերն առաւել պիտի ծանրանան, և թերեւս չկրնալով տանիլ կարեվէրը ցաւոց՝ հեծութեամբ գերեզման իջնէ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
Ապրիլ 25

Ֆոնսօլիտէ			48-27
Սօսիէթէ ժէնէրալի բաժինք	Անգ. լիր.		8, 5
Փրէմի » »	Օսմ. »		12,27
Երկաթուղեաց՝ »		Ֆր.	127,15
Թրամուէյ	Օսմ. լիր.		5,55
1863ի փոխառութիւն		Ֆր.	558,
1863ի »		»	564,
1869ի »		»	280,
1872ի »			88,25

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԱՆԻԾԵԱԼՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

. . . Ա. Բ Բ Ա Յ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ

Մ. Մ ա մ ո ե ա ն

ՋՄԻՄՆԻԱ

Տպագրութիւն Տէրեան

Այս գիրքն արուեստասիրար գործ մ'է. ոչ բանակռիւ է և ոչ պատմութիւն, ինչպէս որ վերնագիրն ըստ բաւականին կ'յայտնէ։

ԱՆԻԾԵԱԼՆ յօրինող քահանայն կարտինալ Ուայզմէնի, Ֆէնէլօնի, Դամլուսի ընթացքը բռնած է։

Այն վիպասանութիւնը 4 հատորէ բաղկացեալ պիտի ըլլայ, որ. քէ հետզհետէ պիտի հրատարակուին, իւրաքանչիւրին գինը 12 ղ։

Կը գտնուի Կ. Պոլիս Զադմաքճըլար փողոց թիւ 20, Գալաֆեան եղբարց դըրատունը. և Զմիւռնիա Տէտէեանց վաճառատունը։

ԹՕՄԲ

Ամպոլէ Ե. Գաբրիէլ է կոճառէ

վարպետութեան ընկերութեան

Կը գտնուի Մէրճան Զարչին, Ալի փաշա խան, ընկերութեան Գրասեղ Ադրիպասեան Մարտիրոս էֆ. ին քով, Հայ գրավաճառաց խանութները, Պահճէ գաւիւռ Ջրավաճառ Պօղոս աղային խանութը, կամուրջի դլուխին պարագան։ Գինն 2 ղուրուշ։

ԱՂՔԱՍԱՆԴՐ ՎԷՅ

ՔԵՐԹՈՒԱԾՔ

Ն Ո Ւ Ի Ր Ա Կ Ա Ն Ք

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

Մ Ե Լ Ք Ո Ն Կ. Ն Ա Լ Պ Ա Ն Ե Ա Ն

Այս նոր հրատարակութիւնը՝ որ ոչ միայն հետաքրքրական, այլ և կրթիչ ու ոգեւորիչ պարունակութիւն մ'ունի, արդարեւ արժանի է՝ ուշի ուշով ընթերցման ամեն կարդի ազգայնոց, և թանգարանաց մշանջենաւոր զարդ մ'ըլլալու։

Կծախուի՝ Ֆրէնկեան դրատունը, և ամեն հայ գրավաճառաց քով, իւ գին 4 ղրուշ։

ՀԱՄԱՌՕՏ Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Բնական, քաղաքական, ռազմական

Ի Գ. Ս. Խ Ա Պ Ա Յ Ե Ա Ն Ց

ԾԱՌԱԲԵԼԱԿԱՆ ՈՒԽՏԻ

Ս. Յ Ա Կ Ո Բ Ե Ա Ն Ց

ԳԵՐՈՒԹԱՂԻՄ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

Վերջին ժամանակներս հրատարակեալ գաղղիական ընտիր դասագրոց հետեւելով խմբագրութիւնը, ըստ քաղաքական նոր փոփոխմանց և աշխարհագրական նորագոյն գիտելեաց։

Կյուսամք, թէ աղգային վարժարանաց մէջ կընդունուի այս նոր դասագիրքը, որ՝ յառաջագոյն հրատարակելոց հետ բաղդատմամբ՝ օգտակարագոյն է։

Գինն է՝ 7 ղրշ. (աղջ դրամ)։

Կիպրոսի աղնիւ և ննդարար գինին՝ որ մարմին և արիւն զօրացնելու և ստամոքսի ոյժ տալու համար, շատ անգամ փորձուած և շատ օգուտներ տեսնուած է, 3 էն՝ մինչև 20 տարեկան, և Անգլիանուագոյոյ աղնիւ և մաքուր՝ 2 էն մինչև 10 տարեկան, և ուրիշ քանի մը տեսակ զուտ և մաքուր գինիներ և խաղողէ քաղուած զուտ և պատուական օղիներ և մանիշակէ զուտ և մաքուր չինուած պատուական օշարակ, որ մարդուս շատ օգտակար է, զմուռսի չիչէնեղով և չափաւոր գիներով կը ծախուի Կ. Պոլիս Թահմիզ փողոց թիւ 9 մաղազան, և Բերա Պօմարշէի դիմաց Գ. Քըլըճեանի մաղազան։ ՕՐ մարքայով չզմուռսածներն՝ երաշխաւորեալ չեն։

Կգտնուի նաև՝ չայէ քաշուած ընտիր օղի, և ձէթ՝ խիստ ընտիր տեսակէն։

Նիկողոս Ս. և Յակոբ Ս. Թաշճեան եղբարց աշխատասիրութեամբ, «Նաղմէի Օսմանիյէ, Նուադ Օսմանեան» անուամբ կիսամեայ երաժշտական թերթ մը հրատարակիլ սկսաւ, որոյ առաջին թիւն արդէն ի լոյս եկած է, և թէ՛ բաժանորդութեամբ և թէ՛ ձեռքէ կը տրրուի, Նուրը Օսմանիյէի մեծ փողոցը Գալիալը–Ֆուրունին կարդը 41 թիւ դրասենեակը, և Գալաֆեան ու Ֆրէնկեան դրատուններըը։ Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է՝ 80, վեցամեայն՝ 45, և հատը՝ 4 ղրշ։

Պօլիս, Պաղչէ դարու, Թաշ խան, տոպրակի ընտիր ձէթ կծախուի, ո՛րչափ որ ուզուի։

Մի և նոյն տեղը ընտիր ձիթապտուղ ալ կը գտնուի։

Ինսանա արիզ օլան սըզը իլէթի սօղուքտան հասըլ օլմազ իսէ տէ պու քէմիք իչինտէ հէնուզ պիր սարը սուտան իպարէթ օլուպ ֆագաթ պուհուն պազըսը վագթը կէչմիչ վէ լայըղըլա թէմէլ թուրմուչ վէ պազըսը էթ իլէ քէմիք արասընտա գալմըշ աղրըլա պազգաճա մալիւճէ օլունմազ վէ հըֆսըլա Ապահ Թաալա նուզուլ իլէթինտէն վէ մէրազատան միւնազաատան արիզ օլան եէլտէն պազգա եաըընըզ սօղուգտան հասըլ օլան տօգուզ օն սէնէլիք տախի օլսուտա՝ եինէ չարէսի պուլունմագ վէ էօքսիւրիւկ վէ կէօքիւս Թըքանըկընա պէլ կէվչէկլիի վէ մագաթտա բէյտահ օլան սըզըյը մայասըլա մալիւճէ վերմէք իւզրէ սարըլըգտա քէսրի մէչհուր Ուստա Սիմօն պուլունուր Մահմուտ–Փաշա ճամիսինին ավլուսունտա օրթաստա քի գահվէչտէ իքթիզա իտէնլերին գահվէի մէ զքիվտէ կէլմէլերի վէ իճապընա կէօրէ Թարիֆի վէ էտվիէսինի պագմագ իչուն պուլունտան ադտէմ իլան էթմիշ իսէ տէ մէգքիւր իլէթլերին իլավէսի իչին պու քէրրէ եինէ իլան իտէր։

Վէ սըզը իլէթի 24 սաաթտա տըլսարը չըդարըրըմ վէ գասըդ իլէթինին իճրասընտա պուլունուրուզ։

Գարնընտա պատուր օլան պիլ սանճը վերիր իսէ օնունտա իճրասընտա պուլունուրուզ։ Ս.

Ա. ՏՂՊԷԻ
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՔ ԾԱԾԿԵԼՈՑ
ԿԱՄ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՆ ԴԻՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՈՐ Ի ՆԱԽՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑ ՀԵՏԷ
ՄԻՆՉԵՒ ՅԱՅՍՕՐ

Սոյն հետաքրքրաշարժ թարգմանութիւնը՝ որ թերթ առ թերթ կը հրատարակուէր, 41 թերթով աւարտած ըլլալով թղթեայ կազմով կը վաճառուի մասնաւորապէս Ց. Մարտիրոսեանի գրատունը Մէրճան Զարչի թիւ 57, և ամեն գրավաճառաց քով, ի գին մէկ ու կէս մէճիտ։

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏՈՒԿ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Արտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները կը ղօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբը սրտախառնութիւն, կուծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական գիրքը կդգենու։

ONGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալատական յատկութեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիչ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բարախտան, մանաւանդ օգացաւ (եէլ) ըսուած հիւանդութեան։ Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրտաճա) հիւանդութեան ապաքինիչ զօրութիւնը ի՛նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմադրաէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահճէ–դափու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տոքթոր Հոլլօուէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 533։

ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆՋԻ

1.—Փունջը ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի։

2.—Տարեկան բաժանորդագինն է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւառաց համար։

3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի։

4.—Տեղական ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ։

5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով։

6.—Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար։ Աւելի ժամն կըլլայ աւելի անգամներու համար։

7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն–Տէր Հ. Ս. Ալամճեան, կ. Պոլիս Ալաճա–Համամ Խալիլ խան միջին յարկ թիւ 19։

ՏՆՕՐԻՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՄՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ
Բիզա փաշա խան թիւ 3